

ROZSTRZYGNIĘCIE NADZORCZE

WOJEWODY LUBUSKIEGO

NR NK-I.4131.142.2018.ACZE

z dnia 27 września 2018 r.

Rada Gminy Zwierzyn

Na podstawie art. 91 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2018 r. poz. 994 ze zm.) stwierdzam nieważność uchwały nr XLIV/233/2018 Rady Gminy Zwierzyn z dnia 29 sierpnia 2018 r. w sprawie ustalenia szczegółowych zasad ponoszenia odpłatności za pobyt w schronisku dla osób bezdomnych, w części dotyczącej § 2 oraz § 6.

Uzasadnienie

Na sesji w dniu 29 sierpnia 2018 r. Rada Gminy Zwierzyn podjęła uchwałę Nr XLIV/233/2018 Rady Gminy Zwierzyn w sprawie ustalenia szczegółowych zasad ponoszenia odpłatności za pobyt w schronisku dla osób bezdomnych. Uchwała została doręczona organowi nadzoru 6 września 2018 r.

Po przeprowadzeniu analizy prawnej organ nadzoru stwierdza, że przedmiotowa uchwała istotnie narusza prawo, a mianowicie art. 97 ust. 1 i ust. 5 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U.2017.1769 ze zm.).

Zgodnie z art. 97 ust. 1 ustawy: „Opłatę za pobyt w ośrodkach wsparcia i mieszkaniach chronionych ustala podmiot kierujący w uzgodnieniu z osobą kierowaną, uwzględniając przyznany zakres usług. Osoby nie ponoszą opłat, jeżeli dochód osoby samotnie gospodarującej lub dochód na osobę w rodzinie nie przekracza kwoty kryterium dochodowego”. Stosownie zaś do 97 ust. 5 „Rada powiatu lub rada gminy w drodze uchwały ustala, w zakresie zadań własnych, szczegółowe zasady ponoszenia odpłatności za pobyt w ośrodkach wsparcia i mieszkaniach chronionych”.

Na wstępie podkreślić należy, że organ wykonujący kompetencję prawodawczą zawartą w upoważnieniu ustawowym jest obowiązany działać ściśle w granicach tego upoważnienia. Realizując kompetencję organ musi uwzględniać treść normy ustawowej. Odstąpienie od tej zasady stanowi istotne naruszenie prawa. Normy kompetencyjne (upoważniające) powinny być interpretowane w sposób ścisły, literalny. Jednocześnie niedopuszczalnym jest dokonywanie wykładni rozszerzającej przepisów kompetencyjnych oraz wyprowadzanie kompetencji w drodze analogii. Akt normatywny wydany z przekroczeniem granic upoważnienia ustawowego lub niewypełniający tego upoważnienia w całości nie spełnia konstytucyjnych przesłanek legalności aktu wykonawczego i jako taki podlega stwierdzeniu nieważności.

W świetle powołanych wyżej przepisów radzie przysługuje wyłącznie kompetencja do ustalenia szczegółowych zasad ponoszenia odpłatności za pobyt w ośrodkach wsparcia i mieszkaniach chronionych. Ustawodawca ściśle określił zakres przedmiotowy uchwały. W ramach tego upoważnienia rada gminy ma obowiązek wydać przepisy normujące materię nim objętą. Tymczasem Rada podejmując kwestionowaną uchwałę w § 2 i § 6 przekroczyła zakres upoważnienia ustawowego.

W § 2 Rada postanowiła, że przyznanie pomocy społecznej w formie tymczasowego schronienia w schroniskach dla osób bezdomnych następuje w formie decyzji, którą wydaje

Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zwierzynie na podstawie wywiadu środowiskowego i zawartego kontraktu socjalnego. Zgodnie z powołanym wcześniej przepisem art. 97 ust. 5 ustawy o pomocy społecznej rada powinna jedynie określić szczegółowe zasady ponoszenia odpłatności. Nie była natomiast umocowana do objęcia zakresem przedmiotowej uchwały postanowień wskazujących tryb przyznawania tego typu pomocy.

W § 6 Rada uregulowała kwestię dotyczącą zwolnienia osoby bezdomnej z całości lub części z odpłatności za pobyt w schronisku. Tymczasem w art. 97 ust. 5 ustawy o pomocy społecznej ustawodawca wyraźnie powierzył samorządowemu organowi stanowiącemu uregulowanie zasad "ponoszenia odpłatności", nie zaś określania zasad na jakich osoba bezdomna zostanie zwolniona w całości lub części z ponoszonych opłat. Takiego umocowania nie przyznaje także art. 97 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej, który przewiduje obligatoryjne zwolnienie z opłat jeżeli dochód osoby samotnie gospodarującej lub dochód na osobę w rodzinie nie przekracza kwoty kryterium dochodowego. Rada nie posiadała zatem żadnej kompetencji do wprowadzenia zwolnienia z opłat pobieranych za pobyt w ośrodku wsparcia. Podobne stanowisko zaprezentował Wojewódzki Sąd Administracyjny we Wrocławiu w wyroku z dnia 28 stycznia 2014 r., sygn. akt IV SA/Wr 629/13.

Ponadto organ nadzoru wskazuje, że stosownie do art. 104 ust. 4 ustawy o pomocy społecznej w przypadkach szczególnie uzasadnionych, zwłaszcza jeżeli żądanie zwrotu wydatków na udzielone świadczenie, z tytułu opłat określonych w ustawie oraz z tytułu nienależnie pobranych świadczeń w całości lub w części stanowiłoby dla osoby zobowiązanej nadmierne obciążenie lub też niweczyłoby skutki udzielanej pomocy, właściwy organ który wydał decyzję w sprawie zwrotu należności, o których mowa w ust. 1, na wniosek pracownika socjalnego lub osoby zainteresowanej, może odstąpić od żądania takiego zwrotu, umorzyć kwotę nienależnie pobranych świadczeń w całości lub w części, odroczyć termin płatności albo rozłożyć na raty.

Wobec powyższego, należało orzec jak na wstępie.

Od niniejszego rozstrzygnięcia służy prawo wniesienia skargi do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Gorzowie Wlkp. w terminie 30 dni od doręczenia rozstrzygnięcia za pośrednictwem Wojewody Lubuskiego.

z up. Wojewody Lubuskiego
Dyrektor Wydziału Nadzoru i Kontroli

Paweł Witt